

DZIENNIK WILEŃSKI

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska Nr. 4.

Redakcja otwarta od godz. 2—4 po poł.

Administracja otwarta codziennie od g. 10 do 6 wiecz., w niedziele od 1—2.

WARUNKI PRENUMERATY w Redakcji: Rocznie—12 mk., półrocznie—6 mk., kwartalnie—3 mk., miesięcznie—1 mk. Z przesyłką: Rocznie—14 m. 40 fen., półrocznie—7 m. 20 fen., kwartalnie—3 m. 60 fen., miesięcznie—1 m. 20 fen. Zmiana adresu—20 fen.

CENY OGŁOSZEŃ: Na 4-ej str. za wiersz drobnego druku—25 fen., nekrologi—60 fen. Ogłoszenia drobne za wyraz—5 fen. Ogłoszenia przyjmuje Administracja „Dziennika Wileńskiego” do godz. 4 po poł. Po godz. 4-ej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki zawiadomienia przyjmuje drukarnia ka. A. Rutkowskiego, Królewska (Botaniczna) № 7

Numer pojedynczy 6 kop. = 10 fen.

Gazeta wychodzi codziennie — z wyjątkiem dni poświęconych.

TELEGRAMY.

(W. T. B.)

KOMUNIKAT URZĘDOWY NIEMIECKI.

Kwatera główna 24 grudnia.

FRONT ZACHODNI

Z obu stron Wiertje, w wygięciu Ypern, oddziały angielskie po silnym ogniu zaatakowały o świcie nasze pozycje, lecz zostały odparte.

Na pozostałym froncie wobec przeważnie złej pogody panowała tylko nieduża działalność ogniowa.

FRONT WSCHODNI.

Front wojsk generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Nie zaszły żadne szczególne wypadki.

Front wojsk generała pułkownika arcyksięcia Józefa.

W okrytych śniegiem Karpatach lesistych wzmagają się chwilami ognie działowe na odcinkach Ludowej i Kirlibaby.

Na północ od doliny Uz Rosjanie znowu przeszli do natarcia. Po pierwszym nieudanym ataku powiodło się im trwale zająć grzbiet górski Magyaros.

Front wojsk generała-feldmarszałka v. Mackensena.

Dzięki operacjom armji, działającej w Dobrudży, nieprzyjaciół został wciśnięty w północno-zachodni kąt kraju.

Północny brzeg Dunaju z obu stron Tulce'y znajduje się w sferze ognia naszych dział.

Front Macedoński.

Pomiędzy jeziorami Wardarem a Dojranem na pozycje niemieckie i bułgarskie był skierowany silny ogień angielski.

Bataljony, które w wieczornych godzinach wyruszyły do ataku, zostały krwawo odparte.

Kwatera główna 25 grudnia.

FRONT ZACHODNI.

W wygięciu Wytschaete chwilami odbywała się silna walka działowa; na froncie pozostałych armji działalność bojowa nie przekraczała zwykłej miary.

Noc minęła w większości odcinków spokojnie.

FRONT WSCHODNI.

Front wojsk generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Na południo-zachód od Stanisławowa przednie strażnice austriacko-węgierskie odparły pod Łyścem liczne ataki rosyjskie.

Front wojsk generała-pułkownika arcyksięcia Józefa.

W okręgu Wielk. Cimbrosławy nasze panujące nad terenem przed pozycjami patroli wielokrotnie odparły rosyjskie oddziały wywiadowcze.

Na północ od Sosmezö w dolinie Oitoz nasz ogień ochronny zmusił dwukrotnie do cofnięcia się nacierających Rosjan.

Grupa wojsk generała-feldmarszałka v. Mackensena.

W Wielkiej Wołoszczyźnie wywiązały się nowe walki.

Armja, operująca w Dobrudży, zdobyła Izacce'ę i atakuje przyczółek mostowy pod Macin'em.

Front Macedoński.

Nic poważnego nie zaszło.

Kwatera główna, 26-go bm.

FRONT ZACHODNI.

Na pojedynczych odcinkach frontu nad Ypern, z obu stron kanału Labassée, oraz na zachód od Lens, wzmożła się działalność artylerji. Ataki, dokonywane przez większe oddziały angielskie, zostały wielokrotnie odparte.

FRONT WSCHODNI.

Front generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Nad dolnym biegiem Stochodu artylerja rosyjska była bardziej ruchliwa, niż zazwyczaj. Na północno-zachód od Łucka przedsięwzięcie, dokonane przez patrol niemiecki, dostarczyło 16 jeńców.

Front wojsk generała-pułkownika Arcyksięcia Józefa.

Na górze Ludowej, w Karpatach lesistych, chwilami panował silniejszy ogień działowy.

W dolinie Neagry, na południe od Dorny Watry, nie powiodło się natarcie rosyjskich oddziałów wywiadowczych.

Front generała feldmarszałka v. Mackensena.

Podczas walk na równinie w Wielkiej Wołoszczyźnie, oraz na skraju gór około Rimnicut—Sarat, w ostatnich dniach wzięto do niewoli 5500 Rosjan. Wczoraj niejednokrotnie zasłużone dywizje niemieckie, łącznie z bataljonami austriacko-węgierskimi, zdobyły przy pomocy szturmowej zawzięcie bronią wieś Filupesti (na linii kolejowej Buzau—Braiła) z przylegającymi do niej z obu stron silnie ufortyfikowanymi pozycjami Rosjan.

FRONT MACEDOŃSKI.

Na północno-zachód od Monastyrn odbywały się pomyślne natarcia patrolowe piechoty bułgarskiej. W wygięciu Cernej panował o zmiennej gwałtowności ogień działowy.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

BERLIN (26 bm. wiecz. Urzędownie).

Na północnym brzegu Sommy chwilami panował silny ogień. Poza to na zachodzie i wschodzie nie zaszło nic ważnego.

W Wielkiej Wołoszczyźnie Rosjanie zostali wyparci z wielu pozycji.

W Macedonji panuje spokój.

KOM. URZĘD. AUSTR.-WĘGIERSKI.

Wiedeń, 22 grudnia.

FRONT WSCHODNI.

Front wojsk generała-feldmarszałka v. Mackensena,

W Wielkiej Wołoszczyźnie trwają walki. Wojska niemieckie i austriacko-węgierskie zdobyły, posuwając się po obu stronach linii kolejowej, wiodącej z Buzau do Braiły, silne pozycje rosyjskie pod Filupesti. Również w okolicach Rimnicut—Sarat zostały osiągnięte postępy. Liczba Rosjan, pochwyconych w ostatnich dniach do niewoli w Wołoszczyźnie, przekracza 5500.

Grupa wojsk generała-pułkownika arcyksięcia Józefa.

Na południo-zachód od Sulty, oraz na południe od Dorny Watry, rosyjskie oddziały wywiadowcze napróżno przedzierały się do naszych pozycji. W Karpatach lesistych odbywały się wielokrotnie wznowiające się walki działowe.

Front wojsk generała feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Nic ważnego nie zaszło.

FRONT WŁOSKI

POŁUDNIOWO - WSCHODNI.

Nie było żadnych szczególnych wypadków.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler
Feldmarszałek-leutnant.

KOMUNIKAT URZĘD. BUŁGARSKI.

Sofja (25 bm.)

Front Macedoński.

Na całym froncie nie było żadnych wypadków, zasługujących na wymienienie.

Front Rumuński.

W Dobrudży zajęliśmy miasto Isaccea. Arjergardy nieprzyjacielskie utrzymują się przed Macinem.

KOMUNIKAT URZĘDOWY TURECKI.

Konstantynopol (25 b. m.)

Na odcinku Iraka został całkowicie odparty mały próbnny atak ze strony Anglików. Nieprzyjacieli zostały zadane względnie ciężkie straty. Na pozostałych frontach nie zaszło nic poważnego.

Zastępca
naczelnego dowódcy.

BERLIN (24 bm.) «B. Z. am Mittag» donosi z Bernu: Według gazet szwajcarskich «New York World» donosi, że amerykański departament stanu opracowuje propozycję zawieszenia broni, która ma być przedłożona stronom walczącym.

BUDAPESZT (25 bm.) «Pester Lloyd» donosi z Wiednia: W miejscowych kołach dyplomatycznych wobec przedsięwzięcia Wilsona nie zachowują się nieprzyjaźnie, ponieważ wszyscy sądzą, że są upoważnieni do przypuszczenia, iż propozycje Wilsona były poważnie obmyślane i nie wypłynęły z nastrojów przyjaznych dla Anglii, jak tego na podstawie dotychczasowego zachowania Stanów Zjednoczonych można było się spodziewać.

CHRYSTJANJA (25 bm) Nota pokojowa Wilsona wywarła w tutejszej prasie ogromne i głębokie wrażenie. Pisma przepełnione są depeszami z pism angielskich, francuskich, rosyjskich i niemieckich, umieszczanymi pod dużymi tytułami.

PARYŻ (25 bm.) Narodowy Kongres socjalistyczny rozpocznie się w przyszłą niedzielę. Narady mają trwać, według projektu, 5 dni.

Zabiegi pokojowe.

BERLIN (26 bm. Urzędownie). Sekretarz stanu urzędu do spraw zagranicznych **doreczył** dzisiaj posłowi Stanów Zjednoczonych Ameryki półn. następującą notę w odpowiedzi na pismo z d. 21 bm.:

Szlachetną zachętę pana prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki półn. do wytworzenia podstaw w celu przywrócenia trwałego pokoju, rząd cesarski przyjął i rozważył w równie przyjazny sposób, jaki znajduje swój wyraz w komunikacie pana prezydenta. Prezydent wskazuje na cel, który leży mu na sercu i pozostawia swobodę w obiorze drogi.

Rząd cesarski uważa bezpośrednią wymianę zdań za najbardziej odpowiednią drogę do osiągnięcia pożądanego rezultatu. Wobec tego rząd cesarski w myśl swego oświadczenia z dnia 12 grudnia, za pomocą którego wyciąga on rękę do układów pokojowych, ma honor zaproponować jaknajprędze spotkanie się delegatów państw walczących w jakiegokolwiek neutralnej miejscowości.

Rząd cesarski jest zdania także, że wielkie dzieło zapobieżenia wojnom w przyszłości może być zapoczątkowane dopiero po ukończeniu obecnych zapasów pomiędzy narodami. Gdy nastąpi ta chwila, rząd z radością gotów będzie współdziałać z Stanem Zjednoczonym Ameryki półn. w realizacji tego wzniesłego zadania.

WIENIEN (26 bm). Jak donosi wiedeńskie c.-k. tel. biuro koresp., rząd c.-k. w następujący sposób odpowiedział na przesłany mu komunikat prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej.

W odpowiedzi na zakomunikowany 22 bm. przez Jego Ekscelencję pana posła amerykańskiego memoriał, zawierający propozycje p. prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej co do wymiany zdań pomiędzy znajdującymi się obecnie na stopie wojennej mocarstwami w kwestji możliwości przywrócenia pokoju, rząd c.-k. przede wszystkim uważa za konieczne zaznaczyć, że przy ocenie tego memoriału kierował się tym samym duchem życzliwości i gotowości, który znalazł wyraz w szlachetnej zachęcie pana prezydenta.

Pan prezydent ma na celu wytworzenie podstaw do przywrócenia trwałego pokoju, przyczem nie chce przesądzać wyboru drogi i środków, ku temu wiodących. Rząd c. k. uważa za najbardziej odpowiednią drogę, prowadzącą do tego celu—bezpośrednią wymianę zdań pomiędzy walczącymi mocarstwami. Rząd c.-k. w związku ze swym oświadczeniem z d. 12 bm., w którym wyraził gotowość ze swej strony przystąpienia do układów pokojowych,—ma zaszczyt zaproponować spotkanie się wkrótce przedstawicieli państw walczących w jakiegokolwiek miejscowości neutralnej zagranicą.

Rząd c.-k. podziela również zdanie pana prezydenta, że po ukończeniu wojny obecnej będzie rzeczą możliwą zabrać się do wielkiego i pożą-

danego dzieła zapobieżenia wojnom w przyszłości.

W odpowiedniej chwili rząd cesarski będzie gotów do chętnego ofiarowania swej współpracy łącznie ze Stanami Zjednoczonymi w sprawie urzeczywistnienia tego wzniesłego zadania.

Nota Wilsona a koalicja.

Z Londynu donoszą do Amsterdamu: Nota Wilsona spadła niespodzianie. Zwraca ogólną uwagę, że nastąpiła ona tak szybko po propozycji niemieckiej. Jak się zdaje, jest ona nie na rękę koalicji.

Korespondent londyński «Telegr.» pisze: Spotkać się można ze zdaniem, że Wilson mimowiednie wyrządził Niemcom przysługę. Jego niespodzianka gwiazdkowa wywołała złe wrażenie w krajach koalicji. Prawdopodobnie jest, że inne państwa neutralne pójdą w ślad za Wilsonem. Koalicja przyjmie te zabiegi najzupełniej chłodno.

W każdym razie trzeba się liczyć, że Ameryka zarządzi zakaz wywozu materiałów wojennych i żywności do państw koalicji. Zakaz taki nie da się jednak szybko przeprowadzić.

Omawiając notę Wilsona, «Daily Graphic» upatruje źródło jej powstania w jego nieznanym istotnego stanu rzeczy. Dziennik pisze: «Wilson, zdaje się, dotychczas jeszcze nie zaczął nawet rozumieć, jakie są przyczyny wojny, mówi on tak, jak belfer szkolny, który nakazuje uczniom zaprzestanie bijatyki, ponieważ ich hałas przeszkadza mu. Dobrzeby zrobił, gdyby najpierw zasięgnął informacji, zanim zacznie mówić».

Według wiadomości z Paryża, otrzymanych również w Amsterdamie, nota Wilsona była omawiana bardzo gorąco po jej ogłoszeniu w kulturalnym pałacu Burbońskiego. Posłowie wyrażali ogólne uznanie co do tych uczuć, którym Wilson potrafił w tak zręczny sposób dać wyraz. Posłowie zaznaczali jednak, że Francja została wciągnięta do wojny bez żadnych dążeń zaborczych ze swej strony, bez żadnej chciwości, podczas gdy nieprzyjacieli nie ukrywał swych planów co do szybkiego zniszczenia Francji.

Francja musi więc obecnie dbać o to, aby powtórzenie się takiej niepomyślnej dlań sytuacji stało się niemożliwością.

Natomiast «Petit Parisien» donosi, że komisja francuskiej Izby posłów do spraw zagranicznych 23 bm. wieczorem obradowała w sprawie noty Wilsona i mianowała delegację, która miała udać się do prezesa ministrów z żądaniem pozostawienia noty Wilsona bez odpowiedzi.

Pierwsze komentarze prasy włoskiej z powodu noty Wilsona zdradzają, według informacji z Lugano, olbrzymie zakłopotanie.

«Corriere della Sera» nie odważa się, wzorem prasy londyńskiej, zbyć z kwitkiem Amerykę, lecz radzi tylko zupełnie niezależnie traktować kwestję odpowiedzi mocarstwom centralnym a Ameryce. Według zdania tego pisma, należy najpierw udzielić odpowiedniej odprawy państwom centralnym, następnie zaś należy wyjaśnić Wilsonowi zamiłowanie koalicji do pokoju.

Pet. ag. tel. komunikuje, że pisma petersburskie jednogłośnie darzą uznaniem te motywy, które skłoniły prezydenta Wilsona do uczynionego przezeń kroku, i widzą w tem dowód jego istotnego zamiłowania pokoju, uważają jednak za niesłuszne jednakowe przezeń traktowanie przy tej okazji obydwóch stron walczących.

Jak donosi «Echo de Paris», odpowiedź, która ma być przesłana do Waszyngtonu przez państwa koalicyjne, została już omówiona przez Lloyd Georges'a z dyplomatycznymi reprezentantami państw sprzymierzonych w Londynie.

Przemowa Ojca św. do kardynałów.

Ag. Stefani komunikuje, że 24 b. m. Papież udzielił uroczystej audjencji św. Kolegium Kardynałów, które złożyło mu swe życzenia.

Papież w odpowiedzi wyraził swe zadowolenie z powodu uznania, jakim św. Kolegium obdarza jego dzieło, mające na celu zmniejszenie cierpień, wywołanych przez wojnę,—oraz z powodu jedynomyślności, jaka istnieje pomiędzy dążeniami kardynałów i głowy Kościoła.

Papież wspominał dalej o swych uprzednich nawoływaniach do pokoju i zakończył życzeniem, aby wobec świąt Bożego Narodzenia świat pojął, co przyczynia się do pokoju na ziemi, aby dalej potęgę świeckie w celu powstrzymania niszczenia się wzajemnego ludów zechciały usłuchać głosu św. Kolegium, aby narody opamiętały się, co czynią i ażeby w ten sposób nowe zastosowanie mogły znaleźć w czasach obecnych słowa starego psalmisty, że «sprawiedliwość i pokój całują się ze sobą».

Ojciec Św. wyraził również swą głęboką ufność co do przyszłych losów Kościoła i państw, dziękował kardynałom, złożył im wzajemnie życzenia i udzielił błogosławieństwa apostołskiego.

Stanowisko państw neutralnych.

Z Zürichu donoszą do «Berl. Tagbl.», że państwa neutralne pragną rozszerzyć jeszcze bardziej swą akcję na rzecz pokoju. Z Berna donoszą, że państwa skandynawskie zaproponowały zwołanie w najbliższym czasie do Berna oddawna omawianej i wyczekiwanej konferencji państw neutralnych. Jedynym punktem obrad na tej konferencji ma być kwestja pokoju.

Zamiary szwajcarskiej rady związkowej.

«B. Z. am Mittag» donosi z Bazylei, że według «Basel. Nachr.», rada szwajcarska związkowa, zwracając się do państw walczących z notą w sprawie pokoju, wychodziła z założenia, iż sama pojedynczo nie mogła interwenjować, iż natomiast po wystąpieniu Wilsona stało się to dla niej obowiązkiem ze względu na opinię publiczną we własnym kraju. Krok rady związkowej odpowiada olbrzymiej tęsknocie za pokojem w narodzie szwajcarskim. Rada związkowa ma nadzieję, że z propozycji Wilsona wyłże się trwałe pokój. Kroku rady szwajcarskiej nie należy rozumieć, jak gdyby miała ona zamiar porzucić dotychczasową swoją neutralność. Rada związkowa sądziła jednak, że winna poprzeć krok Wilsona ze względu na dobro swego kraju. Rada była zdania, że poprzednio nie należy porozumiewać się z innymi neutralnymi państwami.

W sprawie odpowiedzi koalicji państwom centralnym.

Niezależnie od kwestji odpowiedzi na notę Wilsona, w dalszym ciągu, jak pisze «Echo de Paris», gabinety koalicyjne omawiają sprawę odpowiedzi na propozycję pokojową mocarstw centralnych.

Według «Petit Parisien», odpowiedź ta jest bliska ukończenia.

Z Paryża donoszą do «Stampy» turyńskiej, że nota, która ma być wystosowana przez koalicję w odpowiedzi na propozycję pokojową państw centralnych, jest już znana co do treści wszystkim sprzymierzeńcom.

«Temps» twierdzi, że treść tej noty odpowiada mowom Brianda, Lloyd George'a i Sonnino.

Z Warszawy.

Rada Stanu.

«Kurjer Polski» z dnia 23 bm. pisze, co następuje:

Próby utworzenia Rady Stanu na zasadzie kompromisu między «aktywistami» a «pasywistami», o ile wiemy, straciły szansę powodzenia.

Pierwsza tymczasowa Rada Stanu składać się będzie, według wszelkiego prawdopodobieństwa, wyłącznie z żywiołów aktywistycznych.

W «Deutsche Warsch. Ztg.» czytamy:

Jego Ekscelencja Generał Gubernator mianował na komisarza rządowego w Tymczasowej Radzie Stanu królewskiego bawarskiego nadradcę rządowego hrabiego Hugona Lerchenfelda Köferinga, rotmistrza rezerwy, na zastępców zaś komisarza rządowego królewskiego podpułkownika landwery, hrabiego Bohdana Hutten-Czapskiego, i radcę gubernalnego, Józefa Żychlińskiego.

Ś. p. Karol Strassburger.

Dnia 22 go bm. zmarł w Warszawie ś. p. Karol Strassburger, b. dyrektor finansowy kolei Wiedeńskiej, na którym to stanowisku pozostawał przez długi szereg lat do czasu skupu kolei Wiedeńskiej przez rząd rosyjski.

Zmarły był wybitnym i bardzo zdolnym finansistą, zarówno teoretykiem, jak praktykiem.

Po opuszczeniu kolei Wiedeńskiej ś. p. Karol Strassburger zajął stanowisko u władz w Banku Handlowym; interesował się również żywo sprawami miejskimi i piastował godność ławnika magistratu.

Z GALICJI.

Komitet polski do wyodrębnienia Galicji.

«Kurjer Polski» donosi, że dn. 20 grudnia odbyło się w Wiedniu pierwsze posiedzenie podkomitetu, ustanowionego przez Komisję parlamentarną Klubu polskiego w celu rozpatrzenia spraw konstytucyjnych i administracyjnych, związanych z wyodrębnieniem Galicji.

Do podkomitetu należą posłowie: dr. Leo, Daszyński, German, Kędzior, hr. Lasocki, oraz członkowie Izby panów: dr. Biliński i hr. Agenor Gołuchowski. Na posiedzeniu obecni byli: świeżo mianowany marszałek krajowy Niezabitowski oraz posłowie: dr. Jaworski, dr. Buzek i dr. Starzyński.

Łącznie z rozprawami nad kwestją stosunku Galicji do państwa, zajmowano się segregowaniem materiału, dotyczącego tych spraw.

Podkomitet miał się zebrać naza-
jutrz; po świętach zaś inny komitet
pod przewodnictwem posła d-ra Leo
ma się zająć kwestjami finansowemi,
związanymi z przekształceniem sto-
sunków galicyjskich.

Z Krakowa.

W najbliższym czasie zamierzonym
jest przeniesienie siedziby prezydium
galicyjskiego Namiestnictwa z Białej
do Krakowa. Przed kilku miesiącami
przeniesiono już Departament aprowi-
zacyjny Namiestnictwa łącznie z gali-
cyjską filją Wojennego Zakładu obro-
tu zbożem, oraz Oddział handlowy
Namiestnictwa. Po przeniesieniu pre-
zydium Namiestnictwa do Krakowa
przybyłyby zapewne i inne krajowe
władze i urzędy.

Dookoła wojny.

Położenie w Rumunji.

Urzędowy organ wojskowy rosyj-
ski «Russkij Inwalid» zamieścił wy-
soce pesymistyczny artykuł na temat
rozgromienia Rumunji. Pisze on między
innymi: «Około 50 wiorst na wschód
od Bukaresztu znajdują się tereny
lesiste, które rosyjskie dowództwo
paczelnie uważało za przeszkodę nie
do przebycia.

Tymczasem lasy te zostały opa-
nowane przez wrogów bez trudu.
Położenie pogorszyło się bardzo przez
stratę Buzeu, ostatniego strategiczne-
go punktu węzłowego kolei pozosta-
łego skrawka Rumunji.

Linja kolejowa Jalomity mogła
była stanowić przeszkodę na parę ty-
godni. Wojska rumuńskie cofają się
obecnie, znajdują się jednak rzeczy-
wiście w trudnym położeniu. Zgęsz-
czenie linii, które nastąpiło wskutek
skrócenia frontu, utrudnia bardzo sy-
tuację. Musimy się poważnie przygo-
tować do tego faktu, że położenie
na rumuńskim placu boju spowo-
duje wielkie zakłócenie i w naszej
armji.

«Opinja», pismo wychodzące w
Jassach, pisze o chwili obecnej:

«Niema Rumuna, któryby nie u-
czynił wszystkiego, co było w jego
mocy, ale walka ta przewyższa na-
sze siły. Rumunja nie ginie w nie-
sławie, ale niesława okryje tych,
którzy ją do tego nieszczęścia przy-
wiedli».

Sztab główny rumuński ogłasza
w «Independance Roumaine»:

«Zewsząd ganią dowództwo na-
szelne rumuńskie, że niedostatecznie
było przygotowane do wojny i stale
je oceniało plany przeciwników.

Musimy jednak skonstatować, że
powodzenie przeciwnika opiera się
głównie na skoncentrowaniu maso-
wym ciężkiej artylerji i na przewadze
technicznej.

Rumunja nie była w stanie prze-
ciwstawić się na czas olbrzymiej kon-
centracji armji przeciwnika».

Lloyd Georges a Trepow.

Według informacji pism rosyjskich,
Trepow otrzymał depeszę od Lloyd
Georges'a, w której ten ostatni wypo-
wiada się za wzmocnieniem przymierza
angielsko-rosyjskiego oraz za kontynu-
owaniem walki przy pomocy wszyst-
kich sił, dopóki nie zostanie osią-
gnięte zwycięstwo.

Niemcy.

**Uniwersytety niemieckie
wehco obowiązkowej służ-
by cywilnej.**

«Voss. Ztg.» w dniu 9 go bm. po
uchwaleniu w Niemczech prawa o o-

bowiązkowej służbie cywilnej, zajęła
się sprawą uniwersytetów niemieckich
w stosunku do nowego prawa. Obli-
czono, że w 22 wyższych zakładach
naukowych Niemiec chwilowo znaj-
duje się zaledwie 16.000 słuchaczy,
między którymi jest około 5.000 ko-
biet. Dla tej niewielkiej ilości stu-
dentów funkcjonuje przeszło 2.000 o-
sób wykładających, co powoduje i u-
tratę sił i pieniędzy. Jeśli około 8
tys. studentów powołane zostanie do
służby cywilnej, to stosunki będą
jeszcze bardziej nienormalne.

Wobec powyższego powstał w
Niemczech projekt, aby na wszyst-
kich uniwersytetach pozostawić tylko
wydziały medyczne, inne wydziały na-
tomiasz zamknąć. W całych Niem-
czech funkcjonowałyby całkowicie
tylko dwa uniwersytety: w Mona-
chjum i Berlinie, przyczem słuchacze
ze wszystkich innych miast do tych
dwóch uniwersytetów zostaliby prze-
niesieni.

Projekt ten wywołał bardzo wiel-
kie zainteresowanie i obecnie na ła-
mach pism toczy się nad nim dys-
kusja.

**Pozbawieni pracy Belgowie
w Niemczech.**

«Norddeutsche Allgem. Zeit.» pi-
sze pod powyższym tytułem co na-
stępuje:

W prasie koalicyjnej i w obsługi-
wanych przez naszych przeciwników
pismach neutralnej zagranicy wciąż
są czynione próby wywołania wraże-
nia, że postępowano bezwzględnie
przy wyborze pozbawionych pracy
Belgów, przeznaczonych do wywiezie-
nia do Niemiec.

Przy tak doniosłym i szerokim
zarządzeniu nie można uniknąć przy-
padkowych omyłek. Odnośne władze
jednak uważają za swój obowiązek
szczegółowe i jaknajsumienniejsze roz-
patrywanie wszystkich napływających
reklamacji. Wszystkie reklamacje,
które zostały uznane za choć cokol-
wiek uzasadnione, są uwzględniane i
odnośne osoby bez wyjątku są nie-
zwłocznie i z odpowiednimi względa-
mi odsyłane do Belgji.

Austro-Węgry.

**Program pracy nowego ga-
binetu austrijskiego.**

W d. 21 bm. urzędowa «Wiener
Zeitung» ogłosiła odrębne dekrety
cesarskie, dotyczące mianowania ga-
binetu hr. Clam Martinitza i ustąpie-
nia gabinetu Körbera. Co do zadań
nowego rządu ta sama gazeta za-
mieszcza poniższe o charakterze pół-
urzędowym uwagi:

«Głównym celem rządu będzie
przywrócenie w całym zakresie
stosunków konstytucyjnych, wytwor-
zenie koniecznych dla tego warun-
ków oraz utworzenie drogi parlamen-
towi. Na drodze do tego celu rząd
wystąpi z odpowiednimi wnioskami.

Jako najbliższe zadania rządowe
wymienia gazeta następujące sprawy:
ściślejsze zbliżenie się z Niemcami
na polu gospodarczym, dalej kwestja
konsolidacji Austrii pod względem po-
litycznym i gospodarczym, uzdrowie-
nie ran, zadanych przez wojnę, na-
dewszystko zaś troska o los inwalid-
ów i sierot, pozostałych po żołnie-
rzach, broniących swej ojczyzny.

Pismo odrębne zmarłego cesarza
z d. 4 listopada co do przyszłego
stanowiska Galicji w organizmie pań-
stwowym będzie służyło rządowi za
wskazówkę przewodnią w tej dziedzi-
nie, i rząd niezwłocznie przystąpi do
rozwiązania tego zadania.

Anglja.

**Projekt obowiązkowej służ-
by cywilnej.**

O programie angielskiego prezesa
ministrów Lloyd George'a, «Berliner
Tagebl.» komunikuje pomiędzy inne-
mi co następuje:

«Takie gałęzie przemysłu, które
nie posiadają szczególnego znaczenia
w chwili obecnej, zostaną zawieszono
lub ograniczone, a robotnicy, zatrud-
nieni w nich dotąd, będą mogli być
inaczej użyci. Całe grupy robotni-
ków zostaną przeniesione z ich miejsc
zamieszkania tam, gdzie będą one
bardziej potrzebne i zostaną ulokowa-
ne po domach prywatnych. Wyna-
groждение będzie im wypłacane na
podstawie wykazów ich związków za-
wodowych.

Liberalny «Manchester Guardian»
ostrzega przed użyciem przymusu w
sprawie tej nowej służby narodowej.

**Nowy gabinet a kwestja ir-
landzka.**

«Nieuwe Rotterdamsche Courant»
donosi z Londynu pod datą 20 bm.,
że w Izbie gmin Redmond w imieniu
nacionalistów irlandzkich przyobiecał
zajęcie względem nowego rządu wol-
nego od uprzedzeń stanowiska, ale
nie ślepego popierania go.

Redmond żądał uwolnienia wię-
zionych Irlandczyków, zniesienia sta-
nu obłądzenia i załatwienia zasadnicze-
go kwestji irlandzkiej.

Redmond zaznaczył przytem, że
prezes ministrów nie powinien zaopa-
trywać zgodę na te kroki żadnymi
warunkami, dotyczącymi werbunku
lub rozciągnięcia na Irlandję obowią-
zkowej służby wojennej. Ta kwestja
powinna być pozostawiona zmianie
nastroju w samej Irlandji.

Z Rotterdamu donoszą również, że
40 posłów unjonistycznych z Izby
gmin zapowiedziało zgłoszenie wnio-
sku, żądającego rozciągnięcia i na
Irlandję prawa o obowiązkowej służ-
bie wojennej, aby ofiary, ponoszone
na rzecz wojny, były równomiernie
podzielone pomiędzy wszystkimi czę-
ściami Anglji.

Z Rotterdamu donoszą w dalszym
ciągu, że po powtórzeniu przez przy-
wódców irlandzkich w Izbie gmin
znowu w formie kategorycznej żąda-
nia co do uwolnienia 300, znajdujących
się jeszcze w więzieniu śledczym
«sinn feinstów», rząd zakomunikował,
że Lloyd George i minister Duke są
skłonni do przychylenia się ku temu
żądaniu i w ciągu 24 godzin powez-
mą ostateczną decyzję.

Francja.

Uchwała senatu.

O godzinie szóstej zakończyło się
w senacie tajne posiedzenie w celu
omówienia interpelacji. Po kwadran-
sie otwarte zostało jawne posiedzenie.
Zaproponowano kilka formuł przejścia
do porządku dziennego. Prezes mini-
strów Briand oświadczył, że rząd
przyjmie tylko formułę Cheron—Mon-
geot, wypowiadającą rządowi zaufa-
nie. Pierwsza część formuły, wy-
powiadająca zaufanie rządowi, przyjęta
została 194 głosami przeciwko 60,
część druga i reszta przez podniesie-
nie rąk; poczem posiedzenie zostało
zamknięte.

Przyjęta przez senat formuła Che-
rona ma następujące brzmienie: Senat
zapewnia, że Francja nie może za-
wrzeć pokoju z nieprzyjacielem, który
zajął terytorjum francuskie. Senat
zdecydowany jest—wojnę, która na-
rzucona została Francji, przeprowadzić

do zwycięskiego końca, który byłby
godnym bohaterstwa żołnierzy fran-
cuskich, których nieśmiertelną sławę
senat raz jeszcze pozdrawia. Senat
przyjmuje do wiadomości oświadcze-
nie rządu i wyraża mu zaufanie, aby
rząd w porozumieniu z wielkimi
komisjami i pod kontrolą parlamentu
powziął jak najbardziej energiczne
środki w celu bądź to zapewnienia
Francji materialnej przewagi nad
nieprzyjacielem, bądź to, by pod jed-
nolitem i dzielnym kierownictwem
zorganizować całokształt wysiłków
armji i kraju, bądź też, by naze-
wnątrz z rozwagą i pewnością bronić
godności Francji. Poczem senat prze-
chodzi do porządku dziennego.

Decyzja Rady wojennej.

Rada wojenna zebrała się w so-
botę. Postanowiono we wszystkich
sprawach, dotyczących przygotowań
do dalszego prowadzenia wojny, obra-
dować pod kierunkiem generała Ly-
auteya. Gen. Lyautey upoważniony jest
zainteresowanym ministrom i naczel-
nym dowódczom przekazywać powzię-
te decyzje i zapewniać konieczne przy-
 wykonaniu ich współdziałanie.

Na Bałkanach.

Sytuacja w Grecji.

Ag. tel. Wolffa komunikuje z Aten,
że wbrew opinji ogólnej, koła dyploma-
tyczne nie są zdania, aby sytna-
cja została wyjaśnioną przez przyję-
cie ultimatum.

Rozprawy sądowe przeciwko are-
stowanym i oskarżanym o zdradę
stanu osobom mają się odbywać, ale
natomiast dokonano niedużo dalszych
aresztowań, i znaczna liczba osób zo-
stała przed paru dniami uwolniona.

Również do «Daily Mail» komuni-
kowano przed kilku dniami z Pireusu,
że związek rezerwistów i koła woj-
skowe chcą dopiąć tego, aby rząd
grecki cofnął swą zgodę na ultima-
tum. Sytuacja wydaje zmieniać się
w takim kierunku, że w końcu same
władze greckie nie będą mogły nad
nią zapanować. Dyplomaci koalicyjni
pesymistycznie zapatrują się co do
widoków na przyszłość.

Ag. Wolffa zaopatruje tę wiado-
mość w uwagę, że czyż biura Rente-
ra i Havasa, które donosiły o całko-
witem poddaniu się Grecji żądaniom,
zawartym w ultimatum, stały się ofia-
rą mistyfikacji?

Akoja Venizelosa.

Z Paryża donoszą, że Venizelos
wkrótce odwiedzi najważniejsze stoli-
ce koalicyjne, w celu odbycia szeregu
konferencji.

Z Londynu donoszą do «Matina»,
że dotychczasowy poseł grecki w
Londynie, Genadios, zostanie uwie-
rzytelniony tamże w charakterze przed-
stawiciela prowizorycznego rządu w
Salonikach.

Według innych informacji podobne
nominacje nastąpią również w Paryżu,
Rzymie i Petersburgu.

**Pogorszenie się stanu zdro-
wia króla Konstantyna.**

«Berl. Lokalanz.» dowiaduje się,
że stan zdrowia króla greckiego Kon-
stantyna pogorszył się.

Ponowna operacja jest uważana
za konieczną.

Sprawy wysiedleńców.

**O metropolite Szepty-
kiego.**

«Kur. Polski» informuje, że «Rusk.
Wied.» zamieściły list otwarty, podpi-
sany przez kilkudziesięciu pisarzy ro-

syjskich, między którymi znajdują się nazwiska Gorkiego, Andrejewa, Korolenki, Arcybaszewa i innych najwybitniejszych w Rosji.

Autorowie listu zarzucają władzom rosyjskim, że względem metropolity Szeptyckiego zachowywały się z bezwzględnością, nie mającą żadnych podstaw, ani żadnej potrzeby. List ten wywołał podobno w sferach rządowych wrażenie bardzo nieprzyjemne.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

Kurs pieniężny w Ob. Ost.

Kurs urzędowy 1 rb. = 1,90 marek.
Kurs rnbła w operacjach bankowych:
100 rb. = 218¹/₂ marek (proponowane)
100 rb. = 222¹/₂ marek (sprzedawano)
Stopa procentowa kasy pożyczkowej 6⁰/₁₀₀.

OBWIESZCZENIE,

dotyczące wyrobów tkackich, pończosznicych i szydełkowych.

Posiadacze wyrobów tkackich, pończosznicych i szydełkowych wezwani są ze zwróceniem uwagi na § 6 Rozporządzenia z dn. 27 października 1916 r., aby wręczone przez nich formularze meldunkowe wzięli od Niemieckiego Stadthauptmanna, ul. Dominikańska 3, pokój 61 i wypełnili je, co do stanu posiadania w dn. 1 stycznia 1917, wręczyli znowa do dn. 5-go stycznia.

Wilna, dn. 23. Dezember 1916.

Der Deutsche Stadthauptmann

J. V.
PILZ.

KRONIKA

KALENDARZYK.

Dzień: Jana Ewangelisty.
Jutro: Tomasza.
Pojutrze: Eugenjusza.
Wschód słońca—o g. 8 m. 20
Zachód słońca—o g. 3 m. 54

Z WILNA.

— Kursy ekonomiczno-handlowe w lokalu klubu polskie-

go (Bernardyński zaułek № 8), zostały przez władze szkolne zatwierdzone.

Wykłady rozpoczną się w pierwszej połowie stycznia 1917 roku, kurs roczny.

Wykładane będą następujące przedmioty:

Buchalterja 5 godz. tygodniowo.
Arytmetyka handlowa 2 godz.
Korespondencja handlowa 1 g.
Ekonomia społeczna 2 godz.
Geografja ekonomiczna 2 godz.
Handlowość 2 godz.
Język niemiecki 3 godz.

Literatura polska 2 godz. (P. Cywiński będzie mówił na temat «Nasza literatura narodowa—Kraśniński, Norwid, Kasprówic, Wyspiański). Czas trwania wykładów od 6 do 9 wieczorem

Zapisy przyjmuje i informacji udziela sekretarz Kursów, p. J. Krzyżanowski, codziennie w Banku Handlowym, od godz. 10—1 po poł., oraz p. K. Rutski od godz. 1—3 po poł. (księgarnia Zawadzkiego).

— **Wypłata zapomóg rezerwistom.** Począwszy od środy 27 grudnia rozpocznie się wypłata zapomóg rodzinom rezerwistów i odbywać się będzie codziennie od godz. 9—2 po poł. i od 5-jej wieczorem w Wydziale IV Kuratorjum Miejskiego nad biednymi (pokój № 12) w murach po-Franciszkańskich.

Dla cyркулу IV we środę 27 i we czwartek 28 grudnia.

Dla cyркулу I w piątek 29 grudnia.

Dla cyркулу VII w sobotę 30-go grudnia.

Dla cyркулу V we wtorek 2 i we środę 3-go stycznia.

Dla cyркулу VIII we czwartek 4 i w piątek 5 stycznia.

Dla cyркулу VI w poniedziałek 8 stycznia.

Dla cyркулу II we wtorek 9-go stycznia.

Dla cyркулу III i IX we środę 10 stycznia.

— **Ze stowarzyszeń.** Biuro stowarzyszenia osób, pracujących w zawodach artystycznych (Wileńska 20, m. 3), otwarte jest codziennie od g. 11 do 1 po poł. Osoby, pozbawione pracy, a pragnące korzystać z obiadów w jadłodajniach robotniczych, winne są zgłaszać się do biura w godzinach urzędowania. Biuro jednocześnie udziela informacji muzykom i in. osobom, pracującym w zawodach artystycznych, informacji co do wolnych posad i t. p.

— „**Jaselka**”. Przypominamy, że w dn. 28 i 29 bm. w sali Klubu Robotniczego, (dawniej Poleskiego), przy ul. Wroniej 5 odegrane będą jaselka na rzecz «szkoły-ochrony dla dzieci bezdomnych». Początek przedstawienia o godz. 5 ej po poł. Bilety nabywać można w magazynie Stepkowskiego na rogu ul. Ś-to Jerskiej i Jagiellońskiej.

— **Na wpisy szkolne i utrzymanie najbiedniejszych uczennio w internacie** przy Seminarjum Nauczycielskiem p. Jodkowej odegrana będzie (dnia 1 stycznia 1917 r.) w dzień Nowego Roku sztuka ludowa «Wigilja św. Andrzeja», w charakterystycznych strojach, ze śpiewami i tańcami, przy odpowiednio przybranej sali i scenie w stylu ludowym. Śpiewy chóralne, deklamacje, obrazek fantastyczny zakończony żywym obrazem. Początek o godz. 6 wieczór.

Bilety nabywać można codziennie w cukierni Sztralla róg Tatarskiej i Św.-Jerskiej. Następnie w dzień przedstawienia w Sali Klubu Poleskiego od godz. 5 wieczór.

— „**Jaselka**”. W lokalu Ś-to Jańskiej Szkoły im. Mickiewicza ul. Wielka d. № 37—9, od dnia 26 bm. codziennie do 6 włącznie odbywać się będą «Jaselka» dla uczącej się młodzieży z tradycyjną choinką. Początek o god. 5 po poł. Bilety po b. dostępnej cenie przy wejściu.

— W księgarniach p. J. Zawadzkiego i innych jest do nabycia walc kompozycji p.

Lud. Burczak-Abramowicza. Doehód ze sprzeczności przeznaczony na wpisy dla niezamożnych uczniów szkółek ludowych.

— **Zguba.** Bardzo biedna swawacka idąc ul. Wileńską około miejskiego sklepu spożywczego № 15 zgubiła torebkę z pieniędzmi, paszportem, stałą kartę chlebową i t. d. Błaga uczciwego znalazcę o odniesienie na Mały Nikodemki 5—1, gdyż została z chorymi: mężem i synem bez żadnych środków do życia. Teresa Rudzińska.

— **Podziękowanie.** Landwarowska parafjalna opieka nad biednymi składa serdeczne «Bóg zapłać» Polskiemu Towarzystwu Nieśienia Pomocy Ofiarom Wojny za ofiarowa-30 sztuk odzieży dla biednych dzieci.

Organizator opieki Ks. A. Łoszakiewicz.

— Z Lutni.

«Karykatury», sztuka w 4 aktach I. A. Kisielewskiego.

W świat dusz zmęczonych i skorych, w środowisko ludzi, żyjących nerwami, wyobraźnią oraz czarną kawą — wprowadza nas autor, dając wybornie ujęty obraz z okresu «przypyszewszczyzny». Odbiegłszy już daleko od ówczesnego życia dekadentów, stąd niejedno nam się wydaje dziwnem i niezrozumiałem.

«Karykatury» — w polskiej literaturze dramatycznej zajmować będą i nadal miejsce wybitne. Treść zaś wewnętrzna służyć będzie zawsze jako materiał do popisów artystycznych osób, krenujących główne postacie w sztuce.

Nawskroś wyciętą postać Zosi stworzyła p. Biskupska. Grała z całym zrozumieniem wrażliwej duszy kobiecej. P. Kieszczyński, czyniący stałe postępy, dał bardzo trafnie ujęty typ Rolskiego. W scenach rozdwojenia duchowego malowała się rozpacz i ból nad własnym złamanem życiem. Z szeregu innych wykonawców wyróżnił się p. Strycharski, jako wytworny Wojciech Migdał. Burzą więc oklasków był nagrodzony za doskonałe wykonanie tej epizodycznej roli.

Słowa uznania należą się również i innym wykonawcom, którzy tworzyli zespół doskonale zgrany. Publiczność, tłumnie zebrana, opuszczała widownię pod silnym wrażeniem.

— Komendantura milicji prosi o przybycie do biura przy ul. Dominikańskiej № 1, pokój № 110, następujące osoby:

Klibański Mozes, Solpie Hirsz, Ostanówka Szola, Chalson Chaja, Gabej Hirsz, Uliński Albin, Tiszelewicz Józef, Kac Basia Kiwa, Ginsburg Pesia, Brel Szlona, Perejkowicz Chana, Morduchow Samuel, Grinblat Sora, Wolpert Szejna.

— Niedoreczone listy, które można otrzymać na poczcie miejskiej, ul. Dominikańska 2. Anna Sinkiewicz p. adr. S. Bloch, Marja Gajdamowicz, Józef Schalmuk, Sara Zagin, Zofja Borowik, Pani Wasikowicz, Słota Bpstein, Pesze Rosental p. adr. Sore Lemelstraich.

KINO-TEATR ARTYSTYCZNY

DZIŚ!

PIERWSZY RAZ W WILNIE.—DUŻY PROGRAM ŚWIĄTECZNY.

DZIŚ!

„Tannhauser”, inscenizacja znanej opery w 3-ch akt. **Muzyka Wagnera.** — „Zwycięzca”, dramat w 2 ch akt. na tle wojny teraźniejszej. — „Nie baw się z ogniem”, farsa pełna humoru. — „Dziennik wojenny”, ostatnie wypadki na terenie.

Na bardzo przystępnych warunkach poszukuje osoby na wsi osoba inteligentna, świadectwa doskonale, wszechstronna znajomość gospodarstwa kuchni, szycia i może zaopiekować się dziećmi. Skirmunt, Wildńska 37—63, od g. 1 szej do 4-tej po poł. [195

Ważne dla handlujących:

TOREBKI

po 7 i 10 kop. funt do nabycia w Domu Pracy w Kowwicie, Ś-to Michalski № 10.

Tłumaczenia z polskiego na niemiecki i odwrotnie, oraz pisanie podań w języku niemieckim do wszelkich urzędów załatwia Józefa Żebrowska, Kaukaska 14—4.

Introligator B. Aleksandrowicz Tatarska 11, przyjmuje roboty w zakresie fachu wchodzące.

DRUKARNIA

Ks. A. RUTKOWSKIEGO
WILNO, ul. Botaniczna Nr. 7.
Przyjmuje wszelkie obstarunki w zakresie drukarstwa wchodzące, jako to:

Czasopisma, sprawozdania, broszury, cenniki, dzieła, okrytki, adresy, etykiety, rachunki, kwitery, bilety wizytowe, koperty, tabele, blankiety, klepsydry i t. d.

Wykończenie staranne.
Ceny umiarkowane.

Ś. P. STANISŁAW GASSOWSKI

po długich cierpieniach zmarł dnia 25 grudnia w wieku lat 66.

Pogrzeb odbędzie się we środę, dn. 27 grudnia, o g. 10 na cmentarzu Rossa. O tym smutnym obrzędzie zawiadamiają krewnych i znajomych

Żona z Dziećmi i Siostra.

ZASZCZYCENI UZNANIEM JEGO ŚWIĄTOBLIWOŚCI PAPIEŻA PIUSA X.
4 złote medale i inne nagrody. 327

Artystyczne wykonanie fotografii, portretów, grup i t. p. w zakładzie i na wyjazd.

Nadworni fotogr. szacha perskiego Br. BUTKOWSCY, Wilno, Bazyljaska 5.
Fotoemalowe broszki, spinki etc. Wszelkie nowości.

OTREBY 5 marek za pud.
MOSTOWA 12, Sklep miejski
Kooperatywy Bankowej. 417

Makulatura do sprzedania.
Dowiedzieć się w administracji «Dziennika Wileńskiego» od 10—2. gr

Ważne dla gospodyń!

Jak zaoszczędzić przy dzisiejszej drożyznie pranie bielizny. Można tylko za pomocą ręcznej maszyny „PAULA”.
„PAULA” zaoszczędza mydło, drzewo, czas, pracę i bieliznę o 200 procent. Poleca skład naczyć kuchennych
S. KRAROWSKI, Ś-to Jańska 21.
Cena maszyny wraz ze sposobem użycia 2 m. 25 fen. 406

WYSTAWA WILEŃSKICH DOMÓW PRACY

UL. WIELKA Nr. 43.
STAŁA WYSTAWA RZEMIEŚNICZYCH WYRÓBÓW RĘCZNYCH i PRZEDMIOTÓWSZTUKI LUDOWEJ.
DEMONSTRACJE i SPRZEDAŻ.
EKSPEDYCJA ZAMIEJSCOWA.

1916

OTWARTA CODZIENNIE od godz. 9-tej rano do 8-mej wieczór.

W SALI ODPOCZYNKOWEJ DZIENNIKI i CZASOPISMA.

CODZIENNIE KONCERT od g. 11-tej. NIEMIECKIE PIWO Z BECZKI. Po g. 8-jej wolny wstęp.